

Літвінова Вікторія¹, кандидат економічних наук,
доцент, доцент кафедри економіки підприємства
та організації підприємницької діяльності

Панекін Геннадій¹,
аспірант кафедри економіки підприємства та
організації підприємницької діяльності

¹Одеський національний економічний університет

Litvinova Viktoriia¹,
PhD in Economics, Associate Professor,
<https://orcid.org/0000-0003-3998-904X>

Panekin Gennadiy¹,
Postgraduate Student of the Department of
Economic and Business Administration,
<https://orcid.org/0009-0002-3717-2810>

¹Odessa National Economic University

СУТНІСТЬ ГРОШОВОГО ПОТОКУ ЯК ЕКОНОМІЧНОЇ КАТЕГОРІЇ THE ESSENCE OF CASH FLOW AS AN ECONOMIC CATEGORY

Літвінова В., Панекін Г. Сутність грошового потоку
як економічної категорії. *Український журнал
прикладної економіки та техніки*.
2024. Том 9. № 4. С. 150 – 155.

Litvinova V., Panekin G. The essence of cash flow as
an economic category. *Ukrainian journal of applied
economics and technology*.
2024. Volume 9. № 4, pp. 150 – 155.

Статтю присвячено дослідженню питань сутності грошових потоків як економічної категорії. Метою статті є аналіз, систематизація та узагальнення наявних теоретичних підходів до визначення поняття «грошовий потік» та удосконалення методичного забезпечення щодо управління ними. Розглянуто поняття та характеристику грошових потоків підприємства як важливого елементу фінансового управління. Наведено аналіз теоретичних підходів до визначення грошового потоку та його значення для фінансової стійкості підприємства. Виявлено, що грошовий потік є сукупністю надходжень і витрат грошових коштів і їх еквівалентів, що виникають у результаті господарської діяльності підприємства, і його ефективне управління забезпечує стабільність фінансових процесів. Обґрунтовано необхідність розуміння грошового потоку як динамічного процесу, який включає операційні, інвестиційні та фінансові потоки коштів, що сукупно впливають на ліквідність і платоспроможність підприємства. Наведено основні характеристики грошового потоку, такі як безперервність, детермінованість, стабільність, тривалість і регулярність, що формують основу для досягнення фінансової стабільності підприємства. Дослідження дозволило виявити, що відсутність чіткої нормативної бази для визначення грошового потоку на рівні вітчизняного законодавства призводить до різноманітних трактувань цього терміна, що ускладнює застосування його в практиці бухгалтерії та фінансової звітності. Акцентовано увагу на важливості грошового потоку для стратегічного управління підприємствами, що забезпечує не лише фінансову стабільність, але й зростання компанії в довгостроковій перспективі. Особливу увагу приділено класифікації грошових потоків за видами діяльності: операційним, інвестиційним та фінансовим, що дозволяє чітко аналізувати джерела та напрями використання коштів. Дослідження також підтвердило важливість грошових потоків для прогнозування фінансових результатів та оцінювання ризиків інвестицій, що дозволяє ефективно управляти ресурсами підприємства та знизити фінансові ризики. Дослідження підкреслило необхідність розроблення узгодженого підходу до визначення та аналізу грошових потоків на рівні законодавства, а також значення цієї категорії для стратегічного фінансового управління підприємствами.

Ключові слова: грошовий потік, фінансове управління, ліквідність, інвестиційні потоки, керованість, безперервність.

This article studies the essence of cash flow as an economic category. The article aims to analyze, systematize, and summarize existing theoretical approaches to defining the concept of cash flow and improving the methodological support for their management. The article examines the concept and characteristics of a company's cash flows as an important element of financial management. The study presents an analysis of theoretical approaches to defining cash flow and its significance for the financial stability of an enterprise. It has been found that cash flow is a set of receipts and expenditure of cash and cash equivalents arising from the enterprise's business activities, and its effective management ensures the stability of financial processes. The study substantiates the need to understand cash flow as a dynamic process, which includes operational, investment, and financial cash flows, all of which collectively influence the liquidity and solvency of the enterprise. Key characteristics of cash flow are presented, such as continuity, determinism, stability, duration, and regularity, which form the basis for achieving the enterprise's financial stability. The study revealed that the lack of a clear regulatory framework for defining cash flow within national legislation leads to various interpretations of this term, complicating its application in accounting and financial reporting practices. The importance of cash flow for strategic management of enterprises is emphasized, as it ensures not only financial stability but also the company's growth in the long term. Special attention is given to the classification of cash flows by activity type: operational, investment, and financial, which allows for a precise analysis of the sources and directions of fund usage. The research also confirms the importance of cash flows for forecasting financial results and assessing investment risks, which enables effective resource management and reduces financial risks. The study underscores the need to develop a coordinated approach to defining and analyzing cash flows at the legislative level and the significance of this category for strategic financial management in enterprises.

Keywords: cash flow, financial management, liquidity, investment flows, manageability, continuity.

Вступ

Грошовий потік є однією з найважливіших економічних категорій, яка забезпечує фінансову стійкість і стабільність підприємств і національних економік загалом. Він відображає процеси руху грошових засобів у межах підприємства або економічної системи, що дозволяє визначити рівень ефективності управління фінансами, інвестиціями, кредитними ресурсами та іншими фінансовими активами. Проблемою дослідження є недостатня теоретична розробка поняття грошових потоків, особливо в умовах динамічних змін фінансових та економічних процесів. Різні підходи до визначення сутності грошових потоків вимагають уніфікації та уточнення, щоб забезпечити більш точне прогнозування та ефективне управління цими потоками як на рівні окремих підприємств, так і на макроекономічному рівні. У процесі глобалізації, інтеграції фінансових ринків, цифровізації економіки та нестабільності фінансових ринків підприємства змушені шукати нові шляхи оптимізації управління грошовими потоками для забезпечення стійкості та конкурентоспроможності. У цьому контексті ефективне управління грошовими потоками може стати важливим інструментом не лише для забезпечення внутрішньої стабільності підприємств, а й для зміцнення економіки на рівні країни.

Поняття грошового потоку широко використовують як в економічній літературі, так і в практичній діяльності. Також предметом обговорення є і те, що цей термін мало висвітлений у науковій літературі: акцент ставимо на тому, що читач апріорі знає, що означає поняття «грошовий потік», тому далі розкриваються питання обліку або управління. Тим не менш, тлумачення цього поняття торкалися роботи вітчизняних і зарубіжних авторів, таких як: В. Бансал [11], Л. Бернстайн [12], Р. Брейлі [2], Дж. К. Ван Хорн [13], С. Дж. Грей [14], С. Майерс [2], Дж. Ф. Маршалл [11], Б. Е. Нідлз [14], І. Бланк [6, 7], Н. Дехтяр та інших провідних дослідників. Незважаючи на важливість грошових потоків, загальноприйнятого підходу до трактування означеного поняття не представлено в літературі.

Формулювання цілей статті

Метою статті є аналіз, систематизація та узагальнення наявних теоретичних підходів до визначення поняття «грошовий потік» та удосконалення методичного забезпечення щодо управління ними.

Виклад основного матеріалу дослідження

Уперше проблема забезпеченості фірм грошовими ресурсами та ефективності їх використання стала об'єктом вивчення американських учених-економістів у 1960-70-ті рр. На сьогодні з'явилися звіти про рух коштів, які допомагають забезпечити їх облік, контроль, фінансову стійкість і ліквідність балансу. Про важливість категорії вперше почав говорити Дж. М. Кейнс у своїй відомій праці «Загальна теорія зайнятості, відсотку та грошей», де він підкреслював важливість грошових потоків в управлінні попитом та інвестиціями [1]. Хоча автор не використовував поняття «грошовий потік» як таке, його теорія про споживання та інвестиції багато в чому перегукується з сучасними уявленнями про управління фінансовими потоками в економіці.

Ф. Модільяні та М. Міллер у своїй праці також торкалися теми грошових потоків. Хоча їхні дослідження зосереджувалися на питанні структури капіталу та вартості підприємства, вони стверджували, що грошові потоки є одним з факторів, що впливають на вартість компанії [1].

М. Дженсен і В. Меклінг досліджували питання про розподіл грошових потоків у корпоративному управлінні, зосереджуючись на тому, як грошові потоки впливають на інвестиційні рішення та управління підприємством [7]. Вони вважали, що аналіз руху грошових коштів є основним для розуміння фінансової стійкості підприємств.

Р. Брейлі та С. Маерс у своїй праці «Принципи корпоративних фінансів» розглядали грошові потоки як основний інструмент для оцінювання інвестиційних проєктів, запропонувавши методику дисконтованих грошових потоків. Цей метод став основою сучасного фінансового аналізу для оцінювання вартості бізнесу [2].

Сучасний дослідник А. Дамодаран зосереджує увагу на прогнозуванні грошових потоків як способі оцінювання інвестиційних можливостей і ризиків [4]. Тут підкреслено важливість аналізу грошових потоків для стратегічного управління та планування в умовах невизначеності. Визначення грошового потоку, запропоноване науковцем, акцентує увагу на найважливіших складових цієї економічної категорії: реальних готівкових надходженнях, їх чистому характері та часовому періоді. Це визначення відображає практичну суть грошових потоків, підкреслюючи їх роль як фінансового ресурсу, що забезпечує стабільність функціонування підприємства та можливість здійснення його поточної й стратегічної діяльності.

Вітчизняний підхід до визначення грошового потоку акцентує увагу на балансі між надходженнями та витратами, що дозволяє оцінити фінансовий стан підприємства в динаміці. Такий підхід забезпечує більш широке розуміння грошового потоку, включаючи як його складові, так і роль у формуванні стійкості фінансових процесів. Зокрема, трактування Н. Дехтяр підкреслює важливість розрахунку різниці між грошовими надходженнями та витратами як основи для ухвалення управлінських

рішень [5]. І. Бланк трактує грошовий потік, розуміючи під ним обіг грошей, який відбувається у часі, водночас звертає увагу на те, що система відносин, що виникає у процесі руху грошового потоку, має фінансовий характер [6, 7].

У міжнародній практиці класифікація грошових потоків здійснюється за трьома основними видами діяльності підприємства: операційною, інвестиційною та фінансовою. Зокрема, операційний cash flow відображає чистий рух коштів, отриманих у результаті основної діяльності компанії. Інвестиційний cash flow характеризує рух коштів, пов'язаний з придбанням або продажем активів, інвестицій чи інших ресурсів. Cash flow від фінансової складової діяльності демонструє різницю між надходженнями та витратами, пов'язаними з фінансуванням, як-от отриманням кредитів, виплатою дивідендів або залученням інвестицій. Такий підхід дозволяє чітко аналізувати джерела формування та використання коштів у різних сферах діяльності підприємства [4, 7, 2].

Зауважимо, що концепція грошового потоку підприємства як самостійного об'єкта фінансово-економічного аналізу на сьогодні ще недостатньо відображена у вітчизняних і зарубіжних наукових джерелах. Поняття «грошовий потік» є комплексним і охоплює різноманітні потоки, які забезпечують функціонування різних сфер діяльності підприємства. За визначенням Ф. Герта, грошовий потік становить собою надлишок фінансових ресурсів, який формується внаслідок здійснення господарських операцій підприємства. Це визначення підкреслює роль грошового потоку як важливого елемента фінансового забезпечення, що сприяє стабільності, розвитку та реалізації стратегічних завдань компанії [9].

Деякі дослідники вважають, що найбільш предметно трактування категорії «грошовий потік» представлено у дослідженнях з інвестиційного проектування. Так, Г. Бірман підкреслює, що грошовий потік – це фонди, що генеруються чи використовуються проектом [10].

Західні економісти не мають спільної думки та надають різні тлумачення категорії. Так, Дж. Ф. Маршалл і В. Бансал відзначають, що грошовий потік – це просто платіж, проведений чи отриманий [11]. Водночас автори наголошують: потік коштів має три важливі характеристики: обсяг, напрям і час.

Американський економіст Л. Бернстайн [12] зазначає, що поняття «потоки коштів» не має конкретного сенсу, якщо розуміти його буквально, оскільки в організацію кошти зазвичай або надходять (приплив коштів), або йдуть з неї (відтік коштів). Автор вважає, що доцільнішими є терміни «приплив» і «відтік» (тобто фактично є двома протилежними категоріями грошових потоків), ніж термін «потік», який має дещо абстрактний характер. Таким чином, економіст наголошує на вужчє розуміння терміна «грошовий потік». У його трактуванні простежуються як тимчасові обмеження, так і його динамічність.

Американський економіст Дж. К. Ван Хорн [13] визначає термін «грошовий потік» як безперервний процес руху коштів, чистими джерелами яких у сенсі є пасиви, а напрями використання представляють активи підприємства. У цьому випадку автор не обмежує безперервність такого руху певними часовими межами.

Автори книги «Фінансовий облік: глобальний підхід» Сідней Дж. Грей і Белверд Е. Нідлз трактують це поняття як «надходження та виплати коштів та їх еквівалентів» [14], тобто вони також наголошують на динамічному підході до визначення терміна.

У своїх роботах з управління фінансовою діяльністю С. Протасавицький дає трактування терміна «грошовий потік», яке відрізняється від загальноприйнятого. Він визначає грошовий потік як різницю між грошовими надходженнями та витратами в результаті однієї або кількох операцій підприємства. Таке визначення зосереджується не на русі коштів, а на статичному залишку, що виникає після виконання фінансових операцій. Проблема цього підходу полягає в тому, що він не охоплює динамічну складову руху коштів і не враховує відсутність чітких тимчасових меж при визначенні грошового потоку для всієї діяльності підприємства [14].

На рівні українського нормативного законодавства не існує чіткого визначення терміна «грошовий потік». П(С)БО № 4 «Звіт про рух грошових коштів» не містить роз'яснень щодо цієї категорії, що створює певні труднощі у правильному тлумаченні та застосуванні цього поняття в практиці бухгалтерії та фінансової звітності [16]. Відсутність конкретного визначення у нормативних актах може призвести до різних трактувань грошового потоку, залежно від методологічних підходів і потреб користувачів фінансової інформації.

Єдиним нормативним документом, що регулює значення категорії «грошовий потік» на території України, є Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку (МСБО) № 7 «Звіт про рух грошових коштів». У цьому документі грошовий потік визначається як надходження та вибуття грошових коштів і їх еквівалентів, що дає чітке розуміння процесу руху грошових коштів у підприємстві. МСБО № 7 допомагає стандартизувати процес звітування про грошові потоки, забезпечуючи прозорість і порівнянність фінансової інформації серед підприємств на міжнародному рівні [17].

Спираючись на різноманітні наукових підходів до визначення поняття «грошовий потік підприємства», доцільним є запропонувати авторське визначення аналізованого поняття. Отже, грошовий потік можна визначити як сукупність надходжень і витрат грошових коштів і їх еквівалентів,

що виникають у результаті господарської діяльності підприємства протягом певного періоду. Цей потік включає як операційні, так і інвестиційні та фінансові надходження і витрати, що впливають на зміни грошових залишків підприємства. Визначення грошового потоку охоплює рух коштів як у межах окремих операцій, так і на рівні загального фінансового стану підприємства, що дозволяє оцінити його ліквідність і здатність генерувати грошові кошти для подальшого використання.

Грошовий потік є важливим показником, який відображає ефективність управління фінансовими ресурсами підприємства. Він включає як надходження, так і витрати коштів у процесі господарської діяльності, що впливає на фінансові результати підприємства, зокрема на прибуток. Важливою складовою є також потік платежів, який характеризує обсяги розрахункових операцій, пов'язаних з виконанням фінансових зобов'язань та інкасацією боргів. Контроль за грошовими потоками є необхідними для забезпечення фінансової стабільності підприємства та ефективного використання внутрішніх резервів.

Основні (базові) характеристики грошового потоку наведено на рис. 1.

Рис. 1. Основні характеристики грошового потоку підприємства

Джерело: складено автором на основі [7-13].

Керованість грошового потоку є важливим елементом фінансового управління підприємством, що сприяє підтримці його ліквідності та стійкості. Завдяки ефективному управлінню грошовими потоками підприємство здатне мінімізувати фінансові ризики, забезпечити безперервність своєї операційної діяльності і гарантувати виконання зобов'язань. Характеристики, такі як безперервність, детермінованість, стабільність, тривалість і регулярність грошових потоків, формують основу для досягнення фінансової стабільності та успішного розвитку бізнесу в довгостроковій перспективі.

Безперервність грошового потоку є критичною складовою фінансового управління підприємством, оскільки забезпечує стабільне надходження та витрачання коштів, необхідних для безперебійної роботи компанії. Це не лише гарантує своєчасне виконання фінансових зобов'язань, але й дозволяє підтримувати операційну діяльність, а також сприяє інвестиційному розвитку без ризику фінансових перерв або затримок. Безперервний грошовий потік є основою для належної організації фінансових операцій, адже він дозволяє планувати витрати і доходи, уникати ліквідних проблем і забезпечує стабільність бізнесу. Забезпечення безперервності грошового потоку допомагає уникати таких негативних наслідків, як затримка платежів або неплатоспроможність, що може призвести до фінансових труднощів, втрати репутації або навіть банкрутства. В умовах постійних економічних змін управлінці повинні орієнтуватися на ефективне управління ліквідністю, гарантуючи безперебійне фінансування всіх необхідних напрямів діяльності. У результаті це забезпечує не лише фінансову стабільність, але й зростання компанії у довгостроковій перспективі.

Детермінованість грошового потоку є важливим елементом фінансового управління, оскільки визначає здатність підприємства точно прогнозувати обсяги і моменти надходження або витрат коштів. Висока детермінованість дозволяє підприємствам більш точно планувати свою фінансову діяльність, адже обсяги грошових потоків і час їх надходження або виплати можна чітко спрогнозувати. Це особливо важливо для стабільних і передбачуваних видів бізнесу, де ризики є мінімальними або піддаються ефективному управлінню.

Низька детермінованість грошового потоку, навпаки, підвищує невизначеність у фінансовому плануванні, оскільки обсяги і терміни надходження або витрат можуть значно коливатися через непередбачувані фактори, такі як економічна нестабільність, коливання попиту або інфляція. В таких умовах підприємство стикається з високими фінансовими ризиками, що вимагає особливої уваги до управління ліквідністю, аналізу ризиків інвестицій та коригування фінансових стратегій. Отже, ступінь детермінованості грошових потоків є важливим індикатором для оцінювання фінансових ризиків та ефективного управління фінансами в умовах змінного економічного середовища.

Регулярність грошового потоку є важливим параметром для фінансового управління, оскільки визначає частоту та стабільність грошових операцій протягом певного періоду. Це дозволяє підприємствам чи фізичним особам більш ефективно планувати свої фінансові потоки, оскільки регулярні надходження та витрати коштів спрощують управління доходами та витратами. Наявність регулярного грошового потоку дає змогу підприємствам прогнозувати свої грошові потреби та забезпечує стабільність фінансової діяльності. Наприклад, регулярні надходження коштів дозволяють своєчасно покривати зобов'язання та здійснювати необхідні інвестиції, а також оптимізувати витрати, оскільки існує чітке розуміння фінансових ресурсів, доступних для використання в будь-який момент. Регулярність також важлива для досягнення довгострокової фінансової стабільності, адже дозволяє ефективно управляти ліквідністю, уникати затримок у розрахунках і підтримувати безперервність операційної діяльності. Таким чином, регулярний грошовий потік є важливим елементом, що забезпечує фінансову стійкість підприємства та дає змогу адаптуватися до змін в економічному середовищі.

Тривалість грошового потоку є важливим показником, що визначає середній час, який проходить між надходженням коштів або здійсненням витрат підприємства. Цей параметр дозволяє оцінити, як швидко компанія отримує грошові надходження від своїх клієнтів та як швидко вона здійснює платежі постачальникам або іншим контрагентам. Часова тривалість грошового потоку є критичною для аналізу ліквідності підприємства, оскільки коротша тривалість вказує на більш швидкий обіг коштів, що може підвищити фінансову стабільність. Проте надмірно коротка тривалість може також вказувати на високий рівень напруженості в управлінні грошовими потоками або недостатню гнучкість у фінансових операціях. З другого боку, тривалість грошового потоку може бути пов'язана з сезонними коливаннями в бізнесі, умовами кредитування або змінами в діловій активності, що можуть впливати на час обігу коштів. Управління цією тривалістю важливе для оптимізації робочого капіталу, зниження фінансових витрат і забезпечення стабільної діяльності підприємства в довгостроковій перспективі.

Відносна стабільність грошового потоку є важливою складовою фінансового управління, оскільки вона забезпечує постійність обсягів надходжень і витрат протягом визначеного періоду часу. Така стабільність є визначальною для прогнозування фінансових результатів і зменшення невизначеності у діяльності підприємства. Коли грошові потоки компанії стабільні, керівництво може планувати витрати, інвестиції та фінансові зобов'язання з більшою точністю, що допомагає в ухваленні обґрунтованих управлінських рішень. Відносна стабільність також сприяє зниженню фінансових ризиків, оскільки підприємство може краще адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі та уникнути серйозних фінансових труднощів. Для досягнення відносної стабільності грошового потоку підприємство може використовувати різні стратегії, включаючи диверсифікацію джерел доходів, контроль за витратами та планування фінансових потоків. Така стабільність забезпечує фінансову ліквідність, підтримує постійний рівень операційної діяльності та сприяє зростанню довіри з боку інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених сторін.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Концепція грошового потоку є важливим елементом фінансового аналізу та управління діяльністю підприємства. Вивчення та аналіз грошових потоків дозволяє оцінити фінансову стійкість компанії, її здатність генерувати грошові кошти для забезпечення операційної та стратегічної діяльності. Різноманіття підходів до визначення грошового потоку, які відображають як динамічний, так і статичний елементи фінансової діяльності підприємства, підкреслює важливість правильної інтерпретації цієї категорії в контексті міжнародної та національної практики.

Грошовий потік включає в себе надходження та витрати коштів, які виникають у результаті різних видів діяльності підприємства, зокрема операційної, інвестиційної та фінансової. Правильне розуміння та управління цими потоками сприяє забезпеченню безперервності, стабільності та ліквідності підприємства. Важливими характеристиками грошового потоку є безперервність, детермінованість, стабільність і регулярність, що впливають на фінансові результати, мінімізацію ризиків і забезпечення стійкого розвитку в умовах змінного економічного середовища. В умовах сучасної економіки грошові потоки підприємств набувають критичного значення для забезпечення їх фінансової стабільності та конкурентоспроможності. Ефективне управління грошовими потоками є важливим фактором у забезпеченні здатності підприємства не лише виконувати зобов'язання, але й здійснювати інвестиції для майбутнього зростання.

Література

1. Modigliani, F., & Miller, M. The Cost of Capital, Corporation Finance and the Theory of Investment. *American Economic Review*, 1958. 48, 261-297.
2. Brealey, R. A., & Myers, S. C. *Principles of Corporate Finance*. 1980. 1120 p.
3. Keynes, J. M. *The General Theory of Employment, Interest, and Money*. Stellar Classics. 2016. 431 p.
4. Дамодаран, А. Основи оцінювання бізнесу. Оціночний портал. URL: <https://ocinka.in.ua/osnovy-otsinyuvannya-biznesu-asvat-damodaran-pro-klyuchovi-pidkhody-do-investuvannya/>. 2024.

5. Дехтяр, Н. А. Звіт про науково-дослідну роботу «Трансформація фінансової системи та стратегічні пріоритети її розвитку». СумДУ. 2023, 195 с.
6. Бланк, І. А. Основи фінансового управління. Київ: Ніка-Центр. Т. 2. 2016, 512 с.
7. Бланк, І. А. Управління грошовими потоками. Київ: Ніка-Центр: Ельга. 2017, 736 с.
8. Jensen, M. C., & Meckling, W. H. Theory of the Firm: Managerial Behavior, Agency Costs and Ownership Structure. *The Journal Of Financial Economics*, 1976. 3(4), 305-360.
9. Мусків Г., Шевченко Н. Грошовий потік як інструмент фінансового розвитку сучасних підприємств. Економіко-правові аспекти господарювання: сучасний стан, ефективність та перспективи. VIII Міжнародна науково-практична конференція (Одеса, 23-24 вересня 2022 р.). 2022.
10. Birman, G., & Schmidt, S. *The Capital Budgeting Decision: Economic Analysis of Investment Projects*. New York: Macmillan. 1988. 557 p.
11. Marshall, J. F., & Bansal, V. K. *Financial Engineering: A Complete Guide to Financial Innovations*. New York: Institute of Finance. 1991. 728 p.
12. Bernstein, L. A. *Analysis of Financial Statements*. New York Institute of Finance. 2003. 462 p.
13. Van Horne, J. C. *Financial Management: Principles and Applications*. Prentice-Hall. 1995. 763 p.
14. Gray, S. J., & Needles, B. E. *Financial Accounting: A Global Approach*. Houghton Mifflin Harcourt. 1996. 624 p.
15. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 «Звіт про рух грошових коштів»: наказ Міністерства фінансів України № 87 від 31.03.99. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0398-99>. 1999.
16. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку [пер. з англ.; за ред. С. Ф. Голова]. Київ: ФПБАУ. 1998. 736 с.

References

1. Modigliani, F., & Miller, M. (1958). The Cost of Capital, Corporation Finance and the Theory of Investment. *American Economic Review*, 48, 261-297.
2. Brealey, R. A., & Myers, S. C. (1980). *Principles of Corporate Finance*. 1120 p.
3. Keynes, J. M. (2016). *The General Theory of Employment, Interest, and Money*. Stellar Classics. 431 p.
4. Damodaran, A. (2024). *Osnovy otsiniuvannia biznesu [The Basics of Business Valuation]*. Otsinochnyi portal. URL: <https://ocinka.in.ua/osnovy-otsinyuvannya-biznesu-asvat-damodaran-pro-klyuchovi-pidkhody-do-investuvannya/> (Accessed 27 November 2024).
5. Dekhtiar, N. A. (2023). Zvit pro naukovo-doslidnu robotu «Transformatsiia finansovoi systemy ta stratehichni priorytety yii rozvytku» [Report on the Research Project "Transformation of the Financial System and Strategic Priorities for Its Development"]. SumDU. 195 p.
6. Blank, I. A. (2016). *Osnovy finansovoho upravlinnia [Basics of Financial Management]*. Kyiv: Nika-Tsentr. Vol. 2. 512 p.
7. Бланк, І. А. (2017). Управління грошовими потоками [Cash Flow Management]. Kyiv: Nika-Tsentr: Elha. 736 p.
8. Jensen, M. C., & Meckling, W. H. (1976). Theory of the Firm: Managerial Behavior, Agency Costs and Ownership Structure. *The Journal of Financial Economics*, 3(4), 305-360.
9. Мусків, Г., & Шевченко, Н. (2022). Грошовий потік як інструмент фінансового розвитку сучасних підприємств [Cash flow as a tool for financial development of modern enterprises]. *Ekonomiko-pravovi aspekty hospodariuvannia: suchasnyi stan, efektyvnist ta perspektyvy: VIII Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia* (Odesa, 23-24 September 2022).
10. Birman, G., & Schmidt, S. (1988). *The Capital Budgeting Decision: Economic Analysis of Investment Projects*. New York: Macmillan. 557 p.
11. Marshall, J. F., & Bansal, V. K. (1991). *Financial Engineering: A Complete Guide to Financial Innovations*. New York: Institute of Finance. 728 p.
12. Bernstein, L. A. (2003). *Analysis of Financial Statements*. New York Institute of Finance. 462 p.
13. Van Horne, J. C. (1995). *Financial Management: Principles and Applications*. Prentice-Hall. 763 p.
14. Gray, S. J., & Needles, B. E. (1996). *Financial Accounting: A Global Approach*. Houghton Mifflin Harcourt. 624 p.
15. Pro P(S)BO 4 «Zvit pro rukh hroshovykh koshiv»: nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy No 87 vid 31.03.99 [On P(S)BO 4 "Cash Flow Statement": Order of the Ministry of Finance of Ukraine No. 87 dated March 31, 1999]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0398-99> (Accessed 27 November 2024).
16. Mizhnarodni standarty bukhgalterskoho obliku [International Accounting Standards]. (1998). Kyiv: FPBAU. 736 p.

Стаття надійшла до редакції 22.10.2024 р.